

П Р Е Д Г О В О Р

Тази книга е написана за четири типа хора, които са коренно различни едни от други в много отношения и същевременно напълно си приличат в един особен аспект, който ще бъде разкрит на следващите страници.

1. Хората, които са възпитани с достатъчно количество религия, за да ги накара да се почувстват задължени на Бога, но не и привлечени към Него. Дано Бог стане много по-привлекателен за вас, отколкото някога сте си представяли!

2. Тези, които са скептични по отношение съществуването на Бога, но не са твърдо заклетни невярващи. Може би има убедителни идеи, върху които просто никога не сте се замисляли.

3. Хора, които са били лишени от каквото и да било религиозно възпитание и не са сигурни какво да мислят за Бога, но са отворени за феномените на красотата, добротата и любовта, притежаващи някакъв трансцендентен смисъл, който все още не са разгадали. Може би всички примамливи чудеса на живота, към които се чувствате привлечени, сочат към една още по-величествена красота, доброта и любов, които ви ухажват от дистанция.

4. Хора, които вярват в различни идеи за Бога, но не и в самата Негова личност и считат, че на вярата им в едно безлично присъствие ù липсва истинска представа за Бога, която би запалила спонтанно обожание в техните сърца. Може би Бог не е Този, за Когото Го мислите!

На тези читатели и на всички други, които се надяват да получат по-рационална и по-привлекателна картина за Бога: Добре дошли при нещо ново... но всъщност много, много старо! Каня ви да погледнете към възможността за драматична промяна в картината на реалността чрез простичкото представяне пред ума ви на една

нова идея – един нов възглед, произтичащ и от себераздаващото се Желание, Коего си е представяло именно вас първо с изключително предвкуване и впоследствие ви е дало живот. Каквато и да е реакцията ви на това, което ви предстои да прочетете, сигурен съм, че никога повече няма да гледате на себе си и на Бога по същия начин. Може би това е първият ден от новата страница в живота ви, а оттук насетне всичко става значително по-добро.

Глава 1

ПРОЕКТИРАНИ

У

чените са изумени от натрупващите се доказателства, че ние, хората, сме създания, проектирани по-скоро за любов, отколкото просто биологични машини за оцеляване, каквито бихме били според еволюционната теория.

Но преди да разгледаме някои актуални данни, нека се върнем чак в XIII век, когато германският крал и император на Свещената римска империя Фридрих II провежда жесток експеримент, целящ да установи на какъв език ще проговорят децата, ако никога не чуят човешка реч.

Фридрих II имал предчувствието, че това ще е немски. Някои неща просто са логични, нали?

Бebetата били отнемани от родителите веднага след раждането и били поверявани на грижите на медицински сестри, на които било забранено да говорят в присъствието на децата. Било наложено и друго правило, за да попречи на сестрите да се привързват към bebetата – никакво докосване. Преобличането и храненето трябвало да се провежда с инструменти, за да няма никакъв физически контакт.

Дяволското проучване никога не предоставило информацията, която Фридрих желаел, но разкрило нещо много по-важно за човешкото естество. Bebetата не проговорили на никакъв език – защото до едно починали. През 1248 г. италианският историк Са-

лимбене записал с категоричността на научно наблюдение: „Те не можели да живеят, лишени от ласки“.

Новородените починали поради липсата на нежно докосване, а това означавало, че никога не биха могли да оцелеят без усещането за любов и свързаност, предавано на ума и тялото чрез докосването. Съвременната медицина нарича този феномен „неуспех да се заякне“. Поради някаква причина ние процъфтяваме под въздействието на любовта и бавно линеем без нея. Експериментът на Фридрих II преди векове е разкрил онова, което учените днес установяват за своя пълна изненада.

В своя национален бестселър „Любов и оцеляване“ известният лекар Дийн Орниш представя проучване след проучване, демонстрации, че човешките същества буквално са проектирани за любов. Орниш показва, че любовта е основният фактор при определяне на умственото, емоционалното и дори физическото здраве. Обобщавайки „неочакваната“ вест на бързо натрупващите се данни, той казва:

„Всичко, което насърчава чувствата на любов и интимност, има целителна сила; всичко, което насърчава изолираността, отделянето, самотата, загубата, враждебността, гнева, цинизма, депресията, отчуждението и свързаните с тях чувства, често води до страдания, заболявания и преждевременна смърт поради разнообразни причини“ (Любов и оцеляване. С. 29 – англ. изд.).

Д-р Орниш не употребява думата „любов“ в смисъла, в който често се дефинира от нашата поп култура. Данните посочват, че човешките същества са психично и биологично зависими от *даването* на любов под формата на служене, съсредоточено в другия – щедрост, нежност и прошка – както и от *получаването* на любов от същия характер:

„Важното при множество проучвания е не само колко *получавате*, но и колко *давате*. Даването и получаването на любов и интимност са изцелителни и за даващия, и за получаващия.

Например: В едно проучване на повече от 700 възрастни ефектите от застаряването били свързани по-скоро с това, което участниците са допринесли за заобикалящата ги общност на влияние, отколкото с онова, което самите те са получили от нея. Колкото

повече любов и подкрепа предлагали, толкова по-големи били ползите за самите тях“ (пак там, с. 29).

Проучването на Орниш ясно посочва, че ние сме направени за даване и за получаване на любов и че здравето и оцеляването ни зависят от това. Но подобен извод поставя д-р Орниш и цялата научна общност пред неразрешима загадка. Ето какво заявява той:

„Научните доказателства (...) не оставят почти никакво съмнение, че любовта и интимността са мощни решаващи фактори за нашето здраве и оцеляване. *Защо* оказват толкова силно въздействие – това си остава загадка“ (пак там, с. 22).

В опит да разреши мистерията д-р Орниш интервюира широк спектър от експерти в различни научни сфери. Той моли всеки един от тях да отговори *защо* човешките същества са така жизненозависими от любовта. Преобладаващият отговор, който изплува след проучването, звучи горе-долу така: „Ами, странно е, нали? На практика не знаем *защо*“.

След разговорите си с двадесет и двама изключително образовани специалисти д-р Орниш заключава:

„Обаче въпросителната остава. Никой не може напълно да обясни какво се случва – *защо* любовта и интимността са толкова жизненоважни“ (пак там, с. 171).

Опитвайки се да стигне до дъното на онова, което е в състояние да каже неговата група от експерти, д-р Орниш заявява: „Много от тези хора говорят за някакъв тип енергия“ (пак там, с. 171).

О, да, постоянно изплъзващата се и безлична „енергия“. Това е горе-долу най-доброто обяснение, което можем да измислим, ако не желаем да признаем, че реалността има върховно личностно обяснение в един върховно личен Бог. Все пак е разбираемо, че човешката зависимост от любовта е такава мистерия за голяма част от научната общност. Има поне две основания за това:

Първо, съвременната наука се опитва да разбере *любовта* в рамките на *антилюбовния* модел на реалността. Започвайки от предпоставката за естествения отбор, според който самосъхранението трябва да е най-висшият закон и основната доминанта да е оцеляването – любовта, която по същността си е саможертва, няма никакъв смисъл. Защо обикновените самосъхраняващи се еволю-

иращи животни да постъпват водени от любов спрямо другите? Всички знаят, че еволюционната теория е взаимоизключваща се с всякакви форми на истински алтруистични подбуди. Ако естественият отбор на Дарвин е истината за произхода на човека, то тогава чисто и просто няма такова нещо като любов!

Втората причина за тази неразплетена загадка е свързана с първата. Голяма част от научната общност настоява за тълкуване на всички емпирични данни с предположението, че те въобще не биха могли да посочват съществуването на личностно върховно същество. Приема се за даденост, че хората са еволюирали от неодушевената материя и следователно върховната реалност няма лично измерение. Ако еволюционната теория беше вярна, щеше да е логично да заключим, че ние би трябвало да сме неодушевени материални създания, ръководени единствено от инстинкта за оцеляване. Но ето къде се крие дилемата – след като повечето доказателства сочат, че не сме просто биологични машини за оцеляване, а по-скоро сме замислени да действваме оптимално с животоподдържащата енергия, генерирана от любовта – това представлява сериозна пукнатина в хода на еволюционната логика. Съществуването на един одушевен Бог съдържа доказателствената сила, от която се нуждаем, за да разберем самите себе си. Но много учени просто не искат да Му позволят да бъде част от картината за произхода на човека. Решени са да намерят първопричината за любовта, без да признават Бога. И най-добрият начин да направят това е като говорят за някаква неясна и неодушевена „сила“, която може би е източникът на този неуместен феномен, който наричаме „любов“. Да, ясно е, че в преобладаващия натуралистичен модел на реалността любовта не би трябвало да съществува. Но тя е реалност и това ни изумява.

Един от учените, интервюирани от д-р Орниш, заявява:

„Мисля, че разглеждането на тази връзка между взаимоотношенията и естествения отбор е най-важното, което сега може да се направи в нашата сфера. Ние сме в сериозна криза. Разполагаме с тонове данни без никаква теория, няма начин да съберем всички натрупали се малки парченца (...) нямаме първостепенен концептуален модел“ (пак там, с. 175).

С други думи, разполагаме с тонове данни, като всички те сочат към неизбежния факт, че ние, хората, по някакъв начин, поради някаква причина сме психично и биологично конструирани за саможертвени взаимоотношения, но нямаме никаква представа защо сме такива, понеже ако онова, което вярваме за произхода на живота, е вярно, не би следвало да бъдем такива. И все пак нарастващата информация сочи нещо отвъд всеки модел на реалността, с който разполагаме или сме готови да приемем.

Д-р Джон Кабат-Цин, друг изследовател, с когото разговаря д-р Орниш, потвърждава, че научните открития определено сочат, че човешкото естество е вътрешно устроено за интимност. Затова д-р Орниш логично пита: „Интимност с какво?“.

„В крайна сметка с усещането за самия себе си, с онова, което сте самият вие – отвръща Кабат-Цин. – Тогава „аз“-ът се превръща в предмет на съзнанието“ (пак там, с. 179).

По-нататък той допълва, че след като станем интимни със самите себе си като най-висша реалност, с която можем да се свържем, осъзнаваме, че „самата идея за „аз“-а е измама на съзнанието. Оказва се, че твърде неустойчиво дефинираме самите себе си“ (пак там, с. 179).

Емпиричните научни доказателства сочат отвъд самите нас, като ни казват, че сме били конструирани за интимност, но след това данните биват тълкувани така, като че ли означават, че някак си трябва да постигнем интимност със самите себе си. По този начин се пропуска идеята, че интимността със самия себе си изобщо не е интимност, защото по дефиниция интимността е връзка с другия.

Самият д-р Орниш не успява да надникне отвъд човешкия „аз“ като върховен обект на съзнанието, затова счита за необходимо да дефинира Бога като обожественото „Аз“:

„Бог не е нещо, което получаваме от „някъде там, отвъд“; ние осъзнаваме, че Бог е в нас, *като* нас (...) Разбирано в този контекст, осъзнаването на Бога, нашето „Аз“ под някакво друго име, е може би най-върховното изцелително преживяване“ (пак там, с. 146).

Най-дълбокото рационално чувство на нашите сърца ни говори за върховния „Друг“, но ние полагаме всички усилия, за да не

го чуем. Очакваме данните в края да посочат самите нас като най-висша реалност, само че те сочат в друга посока. Онова, което се случва на първите редици на знанието, е, че колкото повече знаем, толкова по-ясно става – реалността се състои от много повече от видимата материална Вселена. Но тъй като науката изтласква Бога отвъд уравнението, нямаме представа какво да сторим с данните, сочещи към Него. В рамките на съвсем ограничените, затворени параметри, които сме определили за себе си в еволюционния модел, просто не можем да обясним феномена на любовта. За да се справят с несъответстващите данни, дори най-упоритите емпирици като Ричард Доукинс преминават от науката към догадките, като твърдят, че любовта е просто изтънчена форма на прикрит егоизъм, проява на еволюцията, разиграваща естествения отбор на по-висше еволюционно ниво. Но тази хипотеза е отчаян изстрел в тъмнината, отричащ самото съществуване на любовта, а да не говорим, че ни оставя студени и празни. Преобладаващото научно предположение, според което ние сме просто еволюиращи животни в чисто натуралистична Вселена, лишена от всякакви духовни измерения, не ни позволява да видим очевидното – че сме същества, нуждаещи се от даване и от получаване на любов, защото сме направени по образа на Бога, Чиято природа по същество е любовта.

Д-р Орниш поне признава, че се опитваме да разберем нашата зависимост от любовта в рамките на науката, което просто не ни отвежда до никакъв отговор:

„Настоящият инструментариум, моделите и методите на изследване, използвани от съвременната наука, са твърде ограничени, за да могат да отговорят напълно на въпроса защо любовта и интимността оказват толкова силен ефект върху здравето и изцелението. Въпросът не може да получи пълен отговор в контекста на проучването (...) Ако сънувате, че сте преследвани от тигър и се запитате: „Как така ме преследва тигър?“, въпросът не може да получи своя отговор в контекста на съня. Докато сънувате, сънят изглежда съвсем реален, тигърът ви се струва много опасен и плашещ. Чак когато се събудите, осъзнавате истината“ (пак там, с. 172).

Точно така!

С помощта на науката сме си създали матрица на илюзии, в която най-основните ни предположения за природата на върховната реалност – кои сме и какво представляваме, не пасват на живота във вида, в който реално го преживяваме. От тесните параметри на умствената ни ограниченост не можем да обясним защо процъфтяваме с любовта, а линеем без нея. Още по-озадачаващо е, че все още не можем да си обясним защо така отчаяно копнеем за една любов, каквато няма аналог в този свят. Само когато се „събудим“ от кошмара, в който сме се оплели – този мрачен сън, поставящ човешкото его на върха на реалността без нищо друго [или никой Друг – б. ред.] до самите нас – само тогава ще „осъзнаем истината“.

Едно упорито и неизбежно желание за любов преследва човешкото съзнание с нещо, което прилича на ухажване от дистанция. Опитваме се да го обясним без никаква отправна точка извън самите нас и се стремим да го задоволим с безкрайни материални придобивки.

Но то си остава

*по-голямо от всичко, което този свят може да предложи,
по-настоятелно и от най-упоритата ни решимост,
явно съсредоточено в нещо ПО-ГОЛЯМО от самите нас.*

*В даден момент не можем да не си зададем очевидния въпрос:
Какво представлява това по-голямо Нещо?*

Пулсиращото в нас желание не намира ли съответния другар?